

Beleidsplan Meer- en hoogbegaafdheid

SmdB 'het Visnet'

Versie 2023-2024

Inleiding	6
1. Doel: Doelgroep en doelstelling meer- en hoogbegaafdenbeleid	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Doelgroep.....	7
Omschrijving doelgroep.....	7
1.3 Concrete doelen voor meer- en hoogbegaafde kinderen:	8
Doelen m.b.t. leerlingen:	8
Doelen m.b.t. ouders:.....	9
Doelen m.bt. leerkrachten:	9
2. Beleid: Signalering	10
2.1 Intake	10
2.2 De DHH-procedure	10
2.3 De Quicksan	10
Instrument.....	10
Doelgroep.....	10
Wanneer?	10
Verantwoordelijkheid	10
2.4 DHH module signalering	11
Doelstelling.....	11
Wanneer?.....	11
Verantwoordelijkheid	12
Verslaglegging.....	12
2.5 DHH-module Diagnostiek.....	12
Doelstelling.....	12
Wanneer?.....	12
Instrument.....	12
Toelichting op de doortoetsgegevens	13
Toelichting:.....	13
Verantwoordelijkheid	14
Communicatie met ouders.....	14
Verslaglegging.....	14
Extern onderzoek.....	14
Procedure aanvraag extern onderzoek	15
2.6 DHH-module leerlingbegeleiding.....	15
Groepsplan	15
Individueel handelingsplan of OPP.....	15
3. Beleid: Kerndoelen	16
3.1 De snelheid.....	16
Compacten	16
Verrijken.....	16
3.2 Vervroegde doorstroming / versnelling.....	16
Uitgangspunten.....	16
Criteria voor het doorlopen adviestraject.....	16
Sociale en emotionele ontwikkeling.....	17
Besluitvorming.....	17
Vervolgtraject	17
4. Beleid: Verrijking	19

5. Uitvoering: In de klas.....	20
5.1 Algemene uitgangspunten	20
Doelstelling compacten	20
Doelstelling verrijkingaanbod	20
Begeleiding leerling.....	20
Beoordeling verrijkingswerk.....	20
Registratie	20
Coördinatie.....	20
Verslaglegging.....	20
5.2 Compacten/verrijking groep 1-2.....	20
5.3 Compacten/verrijking groep 3-8.....	21
Organisatie in de groep.....	21
Planning.....	21
Verantwoordelijkheid	21
Uitgangspunten.....	21
Extra verrijkingmogelijkheden	21
Communicatie met ouders.....	21
6 Uitvoering: Buiten de klas - Plusgroep.....	22
6.1 Doelstelling.....	22
6.2 Doelgroep.....	22
6.3 Selectie.....	22
6.4 Programma.....	22
6.5 Evaluatie	23
6.6 Rapport.....	23
7. Uitvoering: Bijsturen Evaluatie	24
7.1 Evaluatie op teamniveau.....	24
7.2 Evaluatie met plusgroepbegeleider	24
7.3 Evaluatie met ouders.....	24
7.4 Evaluatie met leerling.....	24
8. Uitvoering: Eigenaarschap	25
8.1 algemeen.....	25
8.2 eigenaarschap IB-er.....	25
DHH.....	25
8.3 eigenaarschap groepsleerkracht.....	25
DHH.....	25
Compacten/verrijken.....	25
8.4 eigenaarschap plusklasbegeleider	25
8.5 advies mbt eigenaarschap.....	26
8.6 uitwerking advies.....	26
9. Uitvoering: Communicatie.....	27
9.1 algemeen.....	27
9.1 ouders.....	27
9.2 leerkrachten	27
9.3 plusgroepbegeleider.....	27
9.4 IB-er	27
Bijlage 1 Vragenlijst kleuters	28

Bijlage 2 Menstekening Goodenough.....	32
Bijlage 3: levelboxen	35
Inhoud levelbox groep 1/2	35
Inhoud levelbox groep 3	35
Inhoud levelbox groep 4	36
Inhoud levelbox groep 5	36
Inhoud levelbox groep 6	37
Inhoud levelbox groep 7	37
Inhoud levelbox groep 8	38
Bijlage 4 Doelen-vaardighedenlijst SLO (plusgroep).....	40
Bijlage 5: standaard mail ouders.....	44
Bijlage 6 Evaluatie met leerling op lange termijn Versie 1.....	45

Inleiding

Dit document is opgesteld als een gespreks- en evaluatiedocument m.b.t. het onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen op SmdB 'het Visnet' in Grafhorst. In eerste instantie is gebruik gemaakt van het beleidsplan van het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH) dat in 2018-2019 opgesteld is. In het schooljaar 2020-2021 is dit aangepast en aangevuld met behulp van de Beleidspiramide van Novilo. (fig.1), om op deze manier tot een zo volledig mogelijk beleidsplan te komen.

De beleidspiramide begint in de eerste laag met het doel: wat willen we bereiken. De tweede laag gaat over het beleid zelf: de richtlijnen waar we ons aan willen houden om het doel te behalen. De onderste laag is de uitvoering: hoe zien het doel en het beleid er in de praktijk uit.

fig.1

Opmerking: Voor de leesbaarheid hebben we in dit document de leerlingen aangeduid met 'hij'.

1. Doel: Doelgroep en doelstelling meer- en hoogbegaafdenbeleid

1.1 Algemeen

Wij willen dat elk kind zich naar vermogen kan ontwikkelen en kan opgroeien in een diverse samenleving. Daarbij gaan wij uit van de eigenheid van het kind, als uniek schepsel van God. Een gevarieerd aanbod in de lesstof en de school als veilige omgeving voor het kind is daarbij van belang.

Er zijn grote verschillen in begaafdheid, tempo en belangstelling bij kinderen.

Naast zorg voor kinderen die minder snel kunnen meekomen, moet er ook specifieke aandacht zijn voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen. Kortom: passend onderwijs moet gegeven worden.

Met dit beleidsplan willen we ook preventief bezig zijn: meer- en hoogbegaafde kinderen op tijd signaleren, voordat er in de klas problemen ontstaan.

Om dit streven vorm te geven heeft onze school de keuze gemaakt om te gaan werken binnen de kaders van dit beleidsplan.

1.2 Doelgroep

Omschrijving doelgroep

De doelgroep waarvoor dit beleidsplan is opgesteld zijn de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen (hoog)intelligente en (hoog)begaafde leerlingen.

Leereigenschappen	Persoonskenmerken
snel van begrip	is taalvaardig en kan spelen met taal
maakt grote denk- en leerstappen	komt met creatieve en originele oplossingen
beschikt over een goed geheugen	is geestelijk vroeg rijp
heeft een brede algemene interesse en kennis	houdt van uitdagingen
beschikt over een groot probleemoplossend vermogen	beschikt over een groot doorzettingsvermogen
is in staat verworven kennis toe te passen	is veelal een intuïtieve denker
is in staat nieuwe kennis te integreren met oude kennis	heeft behoefte aan een grote mate van autonomie
beschikt over een groot analytisch vermogen	is sociaal competent

- **Intelligente leerlingen:**
 - beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op begaafd niveau (IQ 115-130).
 - persoonskenmerken bij het kind zijn minder optimaal ontwikkeld, waardoor er sprake kan zijn van problemen in het functioneren.
 - naast aanpassingen in het leerstofaanbod zijn ook specifieke begeleidingsbehoeften aan de orde.

- Begaafde leerlingen:
 - beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op begaafd niveau (IQ 115-130).
 - persoonskenmerken bij het kind zijn zo optimaal mogelijk ontwikkeld, er is geen sprake is van problemen in het functioneren.
 - geen sprake van specifieke begeleidingsbehoeften, in principe zijn er alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.
- Hoogintelligente leerlingen:
 - beschikken over de leereigenschappen, die kenmerkend zijn voor kinderen met een intelligentie op hoogbegaafd niveau (IQ >130).
 - persoonskenmerken bij het kind zijn minder optimaal ontwikkeld, waardoor er sprake kan zijn van problemen in het functioneren.
 - naast aanpassingen in het leerstofaanbod zijn ook specifieke begeleidingsbehoeften aan de orde.
- Hoogbegaafde leerlingen:
 - beschikken over de leereigenschappen kenmerkend voor kinderen met een intelligentie op hoogbegaafd niveau (IQ >130).
 - persoonskenmerken bij het kind zijn zo optimaal mogelijk ontwikkeld, er is geen sprake is van problemen in het functioneren.
 - geen sprake van specifieke begeleidingsbehoeften, in principe zijn er alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.

Deze kenmerken worden in de ideale situatie gezien. Bij problemen zullen sommige (of alle) kenmerken minder zichtbaar zijn.

Deze doelgroep wordt in dit beleidsplan samengevat met de term meer- en hoogbegaafde leerlingen.

Uitzonderingen:

Bij leerlingen die uitblinken op één specifiek vakgebied en waarvan uit onderzoek gebleken is dat ze niet behoren tot de doelgroep, kunnen onderdelen van dit beleidsplan worden ingezet.

Bij leerlingen met bijkomende problematiek (zoals een gediagnosticeerde leer- en of gedragsstoornis) wordt individueel bekeken welke maatregelen wenselijk zijn.

1.3 Concrete doelen voor meer- en hoogbegaafde kinderen:

Doelen m.b.t. leerlingen:

De hieronder beschreven doelen staan in volgorde van prioriteit.

1. De leerling voelt zich niet depressief en zit goed in zijn vel. Hij gaat met plezier naar school. Dit betekent niet dat hij alles leuk vindt, maar het welzijn is zodanig dat de leerling tot leren en presteren in staat is. Dit is een voorwaarde om de volgende doelen te kunnen halen. Ons doel is om leerlingen zodanig vroeg te signaleren en hierop te interveniëren, dat dit doel automatisch behaald is.

2. De leerling voldoet aan de kerndoelen. Na groep 8 is de leerling goed voorbereid op het VO. Hierbij hoort dat een leerling om kan gaan met frustratie, verschillende leerstrategieën kan hanteren en productief is.

3. De leerling behaalt de plusdoelen. Deze plusdoelen worden onderverdeeld in inhoudsplusdoelen en vaardigheidsplusdoelen. De inhoudsplusdoelen (bijv. het leren van Spaans, leren programmeren, informatie leren over een bepaald onderwerp) staat ten dienste van de vaardigheidsdoelen.

De vaardigheidsdoelen kunnen gesplitst worden in

- Basisvaardigheden (plannen, instructie volgen, aantekeningen maken, samenwerken, concentreren, automatiseren enz.)

- Hogere denkvaardigheden (creatief denken, probleemoplossend denken, analyseren, evalueren etc.)
Het plusmateriaal selecteren we op basis van deze vaardigheidsdoelen. Het inhoudsdoel is hier ondergeschikt aan.

De verdere uitwerking hiervan (op basis van de Doelen en Vaardigheden Lijst van het SLO) is in het hoofdstuk Plusgroep terug te vinden.

Doelen m.b.t. ouders:

Leerkrachten communiceren open met ouders over het welbevinden en de cognitieve ontwikkeling van de leerling. Hierbij zijn we er ons van bewust dat er een verschillende beeldvorming kan ontstaan tussen school en thuis. We streven naar een goede samenwerking waarbij het belang van het kind voorop staat. De ouders en leerkrachten hebben allebei hun eigen rol in de samenwerkingsdriehoek. Daarnaast is het belangrijk dat school grenzen aangeeft van de mogelijkheden binnen het jaarklassensysteem.

Doelen m.b.t. leerkrachten:

De leerkrachten hebben een open mindset m.b.t. hoogbegaafdheid. Ze ontwikkelen hun kennis over hoogbegaafdheid.

2. Beleid: Signalering

2.1 Intake

Het signaleren begint bij de aanmelding van een leerling op school. De directeur en de ib-er hebben een gesprek met de ouders van de aan te melden leerling. Hierin wordt o.a. ook naar de ontwikkeling van de toekomstige leerling gevraagd.

De ouders van de nieuwe kleuters krijgen voor hun kind naar school gaat een vragenlijst, waarin ook specifieke vragen die op een ontwikkelingsvoorsprong betrekking hebben, opgenomen zijn. (zie bijlage 1). Daarnaast wordt met ingang van het schooljaar 2020/2021 ook een menstekening gemaakt en met de puntentelling van Goodenough bekeken. (zie bijlage 2) We zijn ons ervan bewust dat de menstekening een aanwijzing *kan* zijn voor een ontwikkelingsvoorsprong. Dit wordt in het totaalplaatje meegenomen.

Daarnaast werken we met het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid om te signaleren. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt de DHH-procedure met de bijbehorende verantwoordelijken en acties uitgewerkt.

Bij constatering van een ontwikkelingsvoorsprong nemen we de signaleringslijst af. Wanneer er al meerdere signalen zijn van begaafdheid, kiezen we voor de diagnostiek. De procedure wordt na maximaal 6 weken opgestart. Wanneer er meerdere signalen zijn, kan de procedure eerder worden opgestart.

Afhankelijk van de uitkomst worden de vervolg stappen bepaald.

In de meest ideale situatie herkent een leerkracht kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong en/of hoogbegaafdheidskenmerken zelf. Hiervoor is het nodig genoeg kennis over hoogbegaafdheid te hebben. Het uitbreiden van de kennis van leerkrachten is ook een van onze doelstellingen, die we willen realiseren door bijscholing en het gebruik van Onderbouwd bij de kleuters.

2.2 De DHH-procedure

De DHH-procedure bestaat uit een screening van een groep d.m.v. een QuickScan(2.3), de signalering (2.4), diagnostiek (2.5), leerlingbegeleiding (2.6) en evaluatie (H. 6)

2.3 De Quickscan

Het opsporen van leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek binnen het DHH.

Instrument

Wij hanteren voor de groepsscreening binnen onze school de QuickScan van het DHH.

Doelgroep

De QuickScan wordt ingevuld voor alle leerlingen van de groep. M.u.v. de leerlingen die al gediagnosticeerd zijn als begaafd of die al in het DHH zijn getraceerd bij voorgaande screening. M.b.v. het invullen van de Quikscan worden de leerlingen gesignaleerd die een mogelijke ontwikkelingsvoorsprong hebben.

Wanneer?

groep 1: 2x per jaar: oktober en maart (kind moet 6 weken op school zitten)

groep 3: maart, na afname eerste LVS

groep 5: maart, na afname eerste LVS

De momenten waarop de QuickScan staat ingepland zijn te vinden op de toetskalender.

Verantwoordelijkheid

De leerkracht is verantwoordelijk voor het invullen van de Quikscan en het kiezen van het vervolgtraject. De Quikscan wordt nabesproken met de DHH-specialist van SmdB 'het Visnet'.

2.4 DHH module signalering

Doelstelling

Doelstelling van de module signalering is het opsporen van leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek.

Wanneer?

- Na advies QuickScan
- Rechtstreeks bij eenzijdig signaal van mogelijke begaafdheid (De bronnen die hiervoor gebruikt worden zijn: het kind, de ouders, de leerkracht)
- Bij ontwikkelingsvoorsprong of goede didactische resultaten (I-scores op meerdere leerstofgebieden en over een langere periode)

In de volgende gevallen wordt de module signalering overgeslagen en gaan wij rechtstreeks naar de module diagnostiek:

- Bij duidelijk vermoeden begaafdheid (bij 2 of meer bronnen)
- Na eerdere vervroegde doorstroming
- Bij het vermoeden van onderpresteren of andere bijkomende problematiek

De module signalering bestaat uit de volgende onderdelen:

- Algemene indruk leerkracht
- Algemene indruk ouders
- Signaleringslijst leerkracht *
- Signaleringslijst ouders *
- Huidige didactische gegevens *
- Overige bronnen

* Verplichte gegevens vanuit DHH

Groep 1-2

Er wordt gekeken naar de observaties in Onderbouwd. Hierbij wordt gekeken naar de resultaten, de onderwijsbehoefte en de sociale en emotionele kant van het kind. Deze worden per kind in Onderbouw vastgelegd.

Groep 3-8:

De leerkracht noteert de resultaten van de laatst afgenomen toetsen van het leerlingvolgsysteem (LOVS).

- Technisch lezen
- Spelling
- Begrijpend lezen
- Rekenen/wiskunde

Voor de leerstof gebieden waar geen of nog geen toetsen voor worden afgenomen, geeft de leerkracht een inschatting van het niveau van de leerling op grond van prestaties van de leerling op de methode gebonden toetsen.

Hierbij wordt de volgende beoordeling gehanteerd:

IV/V of D/E	zwak tot zeer zwak
III of C	gemiddeld
II of B	bovengemiddeld

I of A goed
I+ of A+ zeer goed

Verantwoordelijkheid

De leerkracht is verantwoordelijk voor:

- Opstarten van de module signalering
- Verzamelen van de gegevens
- Interpreteren van de gegevens samen met de DHH specialist
- Besluit over het vervolgtraject samen met de DHH specialist

Verslaglegging

Wanneer de signalering aangeeft dat we niet verder gaan met het diagnostisch onderzoek, wordt het dossier afgesloten en in het archief geplaatst. Er wordt geen verslag gemaakt.

2.5 DHH-module Diagnostiek

Doelstelling

Doelstelling van de diagnostiek:

- Meer duidelijkheid over de mogelijke begaafdheid van de leerling
- Gegevens verzamelen voor het opstellen van een handelingsplan vanuit DHH.
- Richtlijnen krijgen voor het vervolgtraject vanuit DHH.

NB: Het DHH is geen diagnostische test, dus er is geen sprake van een diagnose. Het protocol geeft aan of (hoog/meer) begaafdheid waarschijnlijk is en is vooral gericht op het geven van richtlijnen voor begeleiding van leerlingen, zowel op didactisch als pedagogisch gebied.

Wanneer?

- Aanleiding om de module diagnostiek te doorlopen:
- Na advies Quickscan
- Na positief advies na module signalering
- Rechtstreeks bij een duidelijk vermoeden van begaafdheid (Bij 2 of meer van de volgende bronnen: het kind, de ouders, de leerkracht of didactische gegevens.)
- Wanneer er aanleiding is om de signalering over te slaan. (Wanneer de Quikscan aangeeft dat je door moet naar diagnostiek. En bij bijkomende problematiek.)
- Bij signalen verderop in schoolloopbaan (groep 6-8)

Instrument

Wij hanteren voor de diagnostiek van begaafde leerlingen binnen onze school de module Diagnostiek van het DHH.

De module diagnostiek bestaat uit de volgende onderdelen:

- Huidige didactische gegevens *
- Oudervragenlijst *
- Leerkrachtvragenlijst *
- Doortoetsen (hooguit 1 keer per jaar)
- Desgewenst een leerlinggesprek (groep 1-4) of leerlingvragenlijst (vanaf groep 5)
- Overige bronnen

*Is verplicht

Toelichting op de doortoetsgegevens:

Groep 1-2:

In groep 1-2 wordt in de tabel van DHH doortoetsen ontwikkelingsniveau bij een aantal ontwikkelingsgebieden gevraagd of er sprake is van een voorsprong. Voor het invullen van deze tabel worden de gegevens vanuit Onderbouwd gebruikt. Bij de doelen is zichtbaar of er sprake is van een voorsprong en hoe groot deze is.

M.b.v. het invullen van de Quikscan worden de leerlingen gesignaleerd die een mogelijke ontwikkelingsvoorsprong hebben. De vervolgstappen vanuit DHH worden dan genomen door de signalering/diagnostiek in te vullen.

De resultaten van de cito toetsen worden geanalyseerd en de kijklijnen worden ingevuld. Wanneer een leerling door getoetst wordt, mag dezelfde Cito-toets niet binnen hetzelfde leerjaar opnieuw worden

Toelichting:

Pas wanneer in de tabel doortoetsen ontwikkelingsniveau sprake is van een voorsprong op alle gebieden van minimaal 7-12 maanden, is het zinvol om door te toetsen met de toetsen van het leerlingvolgsysteem. We beginnen met de eerstvolgende toets op het niveau van groep 1-2, scoort de leerling op I-niveau op het niveau van eind groep 2, dan gaan we doortoetsen met de toetsen van midden groep 3.

afgenomen. Het doortoetsen wordt in overleg gedaan met de IB-er. Tijdens de reguliere citoperiodes krijgen deze leerlingen vervangend werk van de leerkracht. Heeft de leerling tijdens het doortoetsen lager dan I-niveau gescoord, dan wordt de toets wel meegedaan op het moment dat de desbetreffende toets aan de orde is.

Groep 3-8:

Wij toetsen door op de volgende vakgebieden:

- Technisch lezen (groep 3-5)
- Begrijpend lezen
- Spelling
- Rekenen

Belangrijk: Bij de start van het doortoetsen wordt in alle gevallen in ieder geval één keer doorgetoetst, dus ook wanneer op de laatst afgenomen LVS-toets geen I-score is behaald, in verband met het opsporen van onderpresteerders. Daarna geldt de algemene regel dat er niet wordt doorgetoetst wanneer er geen I-score is behaald.

Toelichting:

Doortoetsen vindt plaats met de beschikbare toetsen van het LVS (liefst zo breed mogelijk doortoetsen), maar in ieder geval op de verplichte onderdelen:

- spelling
- begrijpend lezen
- rekenen

Bij het doortoetsen wordt begonnen met de eerstvolgende toets volgens het toets schema en er wordt doorgetoetst zolang de leerling op I-niveau scoort. Het doortoetsen wordt in principe eenmalig in de

schoolloopbaan uitgevoerd. Alle resultaten van het doortoetsen worden in Parnassys bij de individuele leerling ingevoerd.

Bij het vermoeden van een grote didactische voorsprong kan besloten worden om toetsen over te slaan bij het doortoetsen. Bij de overgeslagen toetsen wordt wel een resultaat ingevuld bij de individuele leerling in Parnassys. (een I wanneer de leerling op de volgende toets een I-score behaald). Wanneer een leerling na het overslaan van toetsen geen I-score behaalt, dan wordt de voorgaande toets alsnog afgenomen, overleg met de IB-er.

Wanneer een leerling op I-niveau heeft gescoord bij het doortoetsen, wordt de eerst volgende cito afgenomen. De leerling mag dezelfde Cito-toets niet binnen hetzelfde leerjaar opnieuw maken. Tijdens de reguliere citoperiodes krijgen deze leerlingen vervangend werk van de leerkracht. Heeft de leerling lager dan I-niveau gescoord, dan wordt de toets wel meegedaan op het moment dat de desbetreffende toets aan de orde is.

Verantwoordelijkheid

De leerkracht is verantwoordelijk voor:

- Opstarten van de module diagnostiek
- Verzamelen van de gegevens
- Interpreteren van de gegevens samen met de IB-er/DHH coördinator

De IB-er en DHH coördinator zijn verantwoordelijk voor:

- Interpreteren van de gegevens samen met de leerkracht
- Besluitvorming over het vervolgtraject
- Opstellen van een doorgaande lijn
- Schrijven van een eindverslag

Communicatie met ouders

Voordat de leerling wordt ingevoerd in de module Diagnostiek van het DHH worden de ouders per mail/telefonisch op de hoogte gesteld. De ouders krijgen vervolgens een mail met de link voor de

Het verslag Conclusies en grafieken uit het DHH is niet bestemd voor ouders, eventueel geven wij een kopie van het eindverslag mee aan ouders en/of het totaaloverzicht uit het DHH.

oudervragenlijst.

Verslaglegging

De intern begeleider/DHH coördinator schrijft een eindverslag naar aanleiding van de gegevens die uit de module Diagnostiek naar voren zijn gekomen. Dit eindverslag wordt wel aan ouders meegegeven na het oudergesprek.

Extern onderzoek

In de volgende gevallen kan extern onderzoek wenselijk zijn:

- er is geen eenduidige conclusie mogelijk op grond van de gegevens
- er zijn tegenstrijdige gegevens
- de leerkracht is nog steeds handelingsverlegen
- bij het vermoeden van onderpresteren, leerstoornissen of gedragsproblematiek

Procedure aanvraag extern onderzoek

- Wanneer het niet mogelijk is om het onderzoek door de school te laten plaatsvinden, dan wordt ouders het advies gegeven om extern onderzoek te laten doen. De school zal in dat geval de uitkomsten van het externe onderzoek serieus nemen en haar handelen afstemmen op de uitkomsten van het onderzoek. Adviezen van externe deskundigen worden opgevolgd, voor zover ze niet in strijd zijn met het door de school gevoerde beleid.
- Als de school handelingsverlegen is, wordt in overleg met Driestar Educatief en directie per geval overlegd wie de kosten voor zijn/haar rekening neemt.
- Wanneer er vanuit school geen behoefte is aan een extern onderzoek, maar wel gewenst is door ouders, is school niet verantwoordelijk voor de uitvoering/kosten van dat onderzoek.

2.6 DHH-module leerlingbegeleiding

Nadat de module diagnostiek is afgerond, worden de didactische en pedagogische aanpak opgenomen in het groepsplan of wordt een individueel handelingsplan of OPP opgesteld.

Het handelingsplan wordt opgesteld door de intern begeleider/DHH coördinator in overleg met de leerkracht.

Groepsplan

De eerste leerlijn behoort tot de basisondersteuning en dit onderwijsarrangement wordt opgenomen in het groepsplan. De pedagogische aandachtspunten worden zoveel mogelijk opgenomen in het groepsplan. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het groepsplanformulier dat door SmdB 'het Visnet' wordt gebruikt. Op dit moment is dat het groepsplan vanuit Parnassys.

In het groepsplan wordt bij de categorie: instructie – onafhankelijke kinderen ingevuld welke leerlingen de eerste leerlijn volgen. Hiervan hoeft geen individueel hulplan gemaakt te worden.

Individueel handelingsplan of OPP

Voor leerlingen die vallen buiten de basisondersteuning (tweede leerlijn) wordt een individueel handelingsplan of OPP opgesteld. Voor de didactische aandachtspunten wordt gebruik gemaakt van de leertrajectkaart uit het DHH en voor de pedagogische aanpak wordt gebruik gemaakt van de begeleidingstrajectkaart uit het DHH. Voor leerlingen met een OPP wordt ook de uitstroombestemming vastgelegd.

3. Beleid: Kerndoelen

Wettelijk moeten alle kerndoelen door alle leerlingen behaald worden. Ook door de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Een begaafde leerling kan in kortere tijd de kerndoelen halen. Op schoolniveau kunnen we wel aanpassen hoe we dat doen.

Veel reken- en taalmethodes gaan al uit van het werken op 3 niveaus. Ook bij de zaakvakken zijn er in de docentenhandleiding vaak verdiepingsopdrachten te vinden.

3.1 De snelheid

Leerlingen die (hoog)begaafd zijn, hebben in de regel minder behoefte aan instructie en aan herhalings- en oefenstof en verder zijn ze in staat leerstof in een hoog tempo te verwerken. De leerstof in methoden zal dus niet altijd passen bij deze leerlingen, er zullen aanpassingen nodig zijn. Aanpassen van de leerstof kan door 'compacten' en 'verrijken'

Compacten

Bij compacten wordt de leerstof ingedikt. Compacten heeft enerzijds als doel te voorkomen dat leerlingen zich gaan vervelen en gedemotiveerd raken wanneer zij steeds leerstof moeten oefenen en herhalen die ze al beheersen. Anderzijds komt door het indikken tijd vrij die anders gevuld kan worden, namelijk met leerstof die meer een beroep doet op de intellectuele capaciteiten van deze leerlingen. Door de compactere instructie en minder herhalingsstof ontstaat tijd voor verrijkingswerk.

Verrijken

Verrijkingsstof bestaat uit verdieping en/of verbreding. De leerlingen die voor rekenen en taal een niveau I scoren krijgen verdiepings- en/of verbredingsstof. Gedeeltelijk wordt dit in de klas gedaan (zie H5: in de klas). Daarnaast kunnen deze kinderen naar de plusgroep en vanaf groep 6 Spaans (zie verder H6: de plusklas). Zie voor uitgebreide beschrijving van verrijken H. 4

3.2 Vervroegde doorstroming/versnelling

Vervroegd doorstromen/versnellen heeft niet onze voorkeur. Kinderen worden uit hun eigen klasomgeving gehaald, zijn qua leeftijd erg jong en het probleem wordt verschoven, omdat hun ontwikkeling sneller blijft verlopen. Daarom zullen we eerst met het compacten/verrijken proberen aan de behoeften van het kind te voldoen. In sommige gevallen is de voorsprong op sociaal, emotioneel en cognitief gebied echter zo groot dat het wel wenselijk is om te versnellen. Dit wordt bepaald met de versnellingswenselijkheidslijst.

Uitgangspunten

In principe is vervroegde doorstroming op ieder moment mogelijk, in overleg wordt bekeken welk moment het meest wenselijk is. Na de fase van diagnostiek worden voor de leerlingen die ongeveer een jaar voorlopen eerst de adviesprocedure vervroegde doorstroming van het DHH doorlopen.

Voor leerlingen die de adviesprocedure vervroegde doorstroming doorlopen, moet de volledige diagnostiekfase zijn afgerond, inclusief het doortoetsen.

Criteria voor het doorlopen adviestraject

De adviesprocedure vervroegde doorstroming wordt doorlopen bij een positief advies van het DHH. Verder kan het zinvol zijn om de procedure te doorlopen in de volgende gevallen:

De leerling behoort tot de doelgroep van dit protocol, dit komt naar voren uit de fase van diagnostiek of uit extern onderzoek én de leerling heeft een didactische voorsprong (7-12 maanden) op meerdere leerstofgebieden.

Groep 1-2:

Er moet sprake zijn van een voorsprong van 1 of 2 niveaus verder dan de leeftijd van het kind wat betreft de doelen in Onderbouwd. Er wordt een duidelijke voorsprong waargenomen en het kind is 1 of 2 niveaus verder in de ontwikkelingsstappen binnen Onderbouwd. Hierbij gaat het om taal en rekenen. Verder wordt er naar de sociale en emotionele observaties binnen Onderbouwd gekeken.

Wanneer het besluit wordt genomen dat een leerling doorstroomt, worden de eventuele hiaten in de resterende tijd opgevuld.

Groep 3-8:

Er moet sprake zijn van een didactische voorsprong van minimaal 7-12 maanden op de onderdelen spelling, begrijpen lezen en rekenen. Bij een voorsprong van meer dan 12 maanden wordt de procedure in alle gevallen doorlopen.

Wanneer het besluit wordt genomen dat een leerling doorstroomt, worden de hiaten in de resterende tijd opgevuld.

Sociale en emotionele ontwikkeling

De school hanteert de volgende instrumenten om de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart te brengen:

Groep 1-2:

Binnen de methode Onderbouwd wordt de sociale en emotionele ontwikkeling gevolgd en bijgehouden.

Groep 3-8:

ZIEN: welbevinden, betrokkenheid, sociaal initiatief, sociaal flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing en inlevingsvermogen.

Besluitvorming

De leerkracht en de intern begeleider/DHH coördinator doorlopen samen het adviestraject vervroegde doorstroming. De intern begeleider/DHH coördinator bepaalt het standpunt van de school in overleg met de leerkracht. De directeur heeft uiteindelijk de beslissende stem bij het advies van de school.

Vervolgens vindt een gesprek plaats met de ouders en wordt een definitieve beslissing genomen omtrent de vervroegde doorstroming.

Mocht er sprake zijn van een grote didactische voorsprong en de school acht een vervroegde doorstroming niet wenselijk, dan kan in overleg met de intern begeleider besloten worden tot een individueel begeleidingstraject voor de leerling.

Bij onenigheid over vervroegde doorstroming wordt het volgende traject bewandeld: Wanneer ouders voor versnellen zijn en de school niet, dan beargumenteren wij als school waarom de leerling niet aan de voorwaarden voldoet. De gevolgen voor de leerling worden duidelijk gemaakt en blijft de leerling in de huidige groep.

Wanneer ouders niet voor versnellen zijn en de school wel, dan beargumenteren wij als school waarom wij dit het beste vinden voor het kind en wat de nadelen zijn van het blijven in de huidige groep. Omdat het om een verkorting van de leertijd gaat, hebben ouders hierin een beslissende stem. Wanneer de ouders bij het besluit blijven, geven wij onze grenzen aan wat wij kunnen bieden binnen de huidige groep met de eerste leerlijn. De tweede leerlijn bieden wij niet aan, omdat dit niet binnen de mogelijkheden van ons jaarklassensysteem past.

Vervoltraject

In principe worden leerlingen die vervroegd zijn doorgestroomd, direct weer ingedeeld in een leerlijn of onderwijsarrangement. Bij twijfel kan in overleg met de intern begeleider bekeken worden of een leerling start in de eerste of de tweede leerlijn. Voor de leerling wordt een OPP opgesteld met uitstroombestemming. De leerling moet aan het eind van het schooljaar op een I score zitten. Wanneer dit niet het geval is, moet het besluit van vervroegde doorstroming heroverwogen worden. Eerst kijken we wat de mogelijke oorzaak is, pas wanneer er toch twijfels zijn over de begaafdheid, dan kan overwogen worden

om de vervroegde doorstroming ongedaan te maken. Het wenselijke uitstroomniveau van leerlingen die vervroegd doorgestroomd zijn, is VWO.

4. Beleid: Verrijking

Het gemiddelde niveau van de basisschool is GT. Meer- en hoogbegaafde kinderen leren hierdoor minder leerstrategieën, omdat het gewone werk redelijk vanzelf gaat. Verrijking is geschikt om versnellen in de reguliere leerstof te voorkomen. Ook komt verrijking de motivatie van meer- en hoogbegaafde leerlingen ten goede.

Meer- en hoogbegaafde kinderen moeten al vroeg op de basisschool leren leren. Naast de kerndoelen is het voor deze leerlingen daarom belangrijk om aan plusdoelen te werken. Plusdoelen kunnen er zijn op inhoud en op vaardigheden.

Verrijking bestaat uit verdieping (meer van hetzelfde, maar moeilijker) en verbreding (een uitbreiding op de leerstof, bijv. een werkstuk maken). Een doorgaande leerlijn is hierbij belangrijk. Deze is in de compacting richtlijnen van DHH aangegeven en worden door ons gevolgd. Voor de uitvoering hiervan zie H.5.

De materialen die voor verrijking in de klas gebruikt worden zijn te vinden in de Levelbox die in elke klas aanwezig is. In bijlage 3 staat de inhoud van de levelboxen per groep vermeld. Bij het werken vanuit de levelboxen gaat het vooral om inhoud. De vaardigheidsdoelen staan minder op de voorgrond al worden vaardigheden als zelfstandig werken e.d. wel gevraagd.

Daarnaast wordt in de plusgroep ook aan verrijking gewerkt. Hierbij staan vooral de vaardigheidsdoelen voorop. Voor een uitwerking daarvan zie H.7.

5. Uitvoering: In de klas

5.1 Algemene uitgangspunten

In de klas werken we volgens EDI. Gedifferentieerd lesgeven vraagt om specifiek klassenmanagement. Op school werken we voor de plusklasleerlingen met weektaken. Hierop wordt het compactings- en verrijkingswerk aangegeven.

Doelstelling compacten

- Leerstof in de reguliere methoden afstemmen op de leerbehoeften van begaafde leerlingen.
- Voorkomen van demotivatie en onderpresteren.
- Tijd vrijmaken voor het werken aan verrijkingsstof.

Doelstelling verrijkingsaanbod

- Leerling wordt aangesproken op zijn leereigenschappen
- Aanleren van werk- en leerstrategieën
- 'Leren leren' (voorwaarden om te kunnen leren zijn de werk-leer strategieën en de executieve functies.)
- Leerlingen in contact brengen met ontwikkelingsgelijken;
- Stimuleren creatief denken.
- Aansluiten bij de bredere en complexere interesses van de leerling

Begeleiding leerling

Uitgangspunt hierbij is dat het belangrijk is om het leerproces van de leerling te bewaken bij het werken aan het verrijkingsaanbod. Bij nieuwe materialen wordt uitgelegd hoe de materialen werken en waar eventuele benodigdheden te vinden zijn. Vooraf wordt geen inhoudelijke instructie gegeven. De instructie is gericht op wat de leerling kan doen om het zelf op te lossen en waar een oplossing te vinden is. Stel een vast moment wanneer de leerling vragen kan stellen.

Beoordeling verrijkingswerk

Uitgangspunt is dat verrijkingsmateriaal zich minder goed leent om het door de leerling zelf na te laten kijken, gezien de aard van het materiaal. De leerkracht bespreekt vooraf met de leerling welke opdrachten worden nagekeken/beoordeeld om de leerontwikkeling in de gaten te houden. Er wordt altijd een beoordeling aan het werk gekoppeld, hetzij woordelijk of in cijfers.

Coördinatie

De coördinatie van de zorg voor begaafde leerlingen ligt bij de intern begeleider en de DHH-specialist. De intern begeleider houdt de doorgaande lijn in de gaten. Beide personen zijn aanspreekpunt voor het team.

Verslaglegging

In Parnassys vult de leerkracht een individueel- of groepsplan in.

5.2 Compacten/verrijking groep 1-2

Binnen de methode Onderbouwd wordt al automatisch gedifferentieerd. Kinderen die een doel op een bepaald niveau gehaald hebben, krijgen daarna een hoger niveau aangeboden. Dit betekent dat kinderen in groep 1 al met de doelen van groep 2 bezig kunnen zijn.

Het verrijken en het werken met de Levelbox komt dan ook met name in groep 2 voor. Daarnaast is er een plusgroep voor groep 1-2 gestart.

5.3 Compacten/verrijking groep 3-8

Organisatie in de groep

Kinderen die binnen DHH vallen maken de schaduwtoets niet meer vooraf. Zij compacten meteen volgens de richtlijnen van DHH. Deze richtlijn is te vinden in de levelbox. De leerling doet tijdens de leerkracht gebonden lessen met de instructie mee. De oefenstof die vervalt, wordt vervangen door werk uit de levelbox.

Voor leerlingen waar deze richtlijnen nog niet voldoende voor zijn, passen we individuele compacting toe, die aan de tweede leerlijn van de compactingsrichtlijnen van DHH voldoet.

Wij compacten op de volgende vakgebieden:

- lezen
- begrijpend lezen
- taal
- rekenen

Planning

In de weekplanning in de groepsmap noteert de leerkracht per vak */**/**/EL (Eerste Leerlijn). Bij EL wordt genoteerd of de leerling deze les wel/niet meedoet met de les en wat de vervangende oefenstof is. Bij de tweede leerlijn wordt er een individuele weekplanning gemaakt.

Verantwoordelijkheid

De leerkracht is verantwoordelijk voor het compacten van de reguliere leerstof volgens de richtlijnen van DHH. De leerkracht is verantwoordelijk voor het afnemen van de schaduwtoets, en het plannen van een vast moment in de week voor uitleg/nabespreking.

Uitgangspunten

- Er wordt in principe niet vooruit gewerkt met de leerstof, tenzij anders is afgesproken in het handelingsplan.
- In de tijd die vrijkomt door compacten wordt verrijkingsstof uit de levelbox aangeboden.
- Voor taal en rekenen worden de verrijkingstoetsen van de methode afgemaakt en meegenomen in de beoordeling.

Extra verrijkingsmogelijkheden

Als extra verrijkingsmogelijkheid bieden wij de Plusklas en Spaans aan (zie H6)

Communicatie met ouders

Ouders worden door de DHH coördinator/leerkracht ingelicht als hun kind voor een of meerdere vakken volgens de eerste leerlijn gaat werken. Ouders worden vanaf het begin bij het traject betrokken. Via de RT-brief (zie zorgplan) worden zij per periode op de hoogte gesteld.

6 Uitvoering: Buiten de klas - Plusgroep

6.1 Doelstelling

Op onze school hebben we een plusgroep voor groep 1 en 2, een keer per week, 45 min. Voor een plusgroep voor groep 3,4 en 5 en voor groep 6,7 en 8. Deze plusgroepen zijn 1x per week een ochtend, van 9.15u – 12.10u

De doelstelling van de plusgroep is voornamelijk het werken aan leerstof onafhankelijke doelen. De leerstof specifieke doelen worden voornamelijk binnen de klas aangeboden.

Leerstof onafhankelijke doelen zijn:

- leren leren
- leren denken
- leren leven.

We maken hierbij gebruik van de DVL (doelen vaardigheden lijst van het SLO). Zie bijlage 4

6.2 Doelgroep

De plusgroep is bedoeld voor leerlingen uit groep 1 en 2, die een ontwikkelingsvoorsprong hebben en voor groep 3 t/m 8 die werken volgens de compactingsrichtlijnen van de eerste of tweede leerlijn die vanuit DHH worden gebruikt.

Kinderen die goed scoren, maar niet uit de signalering van DHH komen én die niet genoeg hebben aan het werk uit de levelboxen, kunnen na overleg ook in de plusgroep geplaatst worden. Hierbij wordt het welbevinden van het kind en de samenstelling van de plusklas meegewogen (past het kind binnen de plusklas). De uiteindelijke beslissing hierin neemt de intern begeleider. Dit geldt ook voor kinderen die stoppen met de plusgroep.

6.3 Selectie

Vanaf cursus 2018- 2019 worden de leerlingen volgens de richtlijnen van DHH in de plusgroep geplaatst. Leerlingen die hier dichtbij in de buurt komen of extra uitdaging nodig hebben, krijgen werk uit de levelboxen.

6.4 Programma

In de plusklas komt het volgende aan de orde:

* leren leren: kinderen die in de klas bijna niets hoeven te doen aan leerwerk, krijgen moeilijker leerwerk, zodat ze leren dat niet alles vanzelf gaat. Hoogbegaafde kinderen gaan slaan de fase van Bewust Onbekwaam zijn vaak over. Zij denken dat leren is dat je meteen het goede antwoord geeft.

Op het voortgezet onderwijs lopen kinderen hier vaak op vast. Het leerwerk wordt dan meer en moeilijker en als ze geen goede leerstrategieën geleerd hebben, kunnen ze hierbij vastlopen, omdat zij nooit de ervaring hebben gehad wat leren is.

* leren denken: meer- en hoogbegaafde kinderen denken vaak op een andere manier. In de plusgroep besteden we aandacht aan creatief, analytisch en praktisch denken. Niet meteen in onmogelijkheden denken, maar juist oplossingen verzinnen, waarbij we later kijken wat uitvoerbaar is.

* leren leven: hierbij gaat het vooral om het samenwerken. Dit is voor deze groep kinderen vaak moeilijk. Ze doen de dingen liever op hun eigen manier. Een voorbeeld is dat we in groepjes een werkstuk maken. Hierbij

wordt geëvalueerd wat er goed ging in de samenwerking en wat er beter kan. Dit moeten de leerlingen ook naar elkaar leren uitspreken. Ook presenteren is een onderdeel dat veel geoefend wordt.

Voorbeelden van activiteiten hierbij zijn:

- Het maken van een werkstuk
- Het maken van een lapbook
- Programmeren in code.org of Scratch
- Opdracht uit Het Grote Vooruitwerkclubboek
- Opdracht uit 'het ideeentoesel'
- Opdrachten vanuit de wetenschapsknooppunten
- Denkspelletjes
- Creatief boekverslag
- Presentaties
- Creatief denken
- Elektronica
- Denksleutel- en Bloomopdrachten

*Spaans: Vanaf groep 6 krijgen de leerlingen ook een blok Spaans. Het doel hiervan is niet zozeer de taal leren, maar de vaardigheidsdoelen die erachter liggen: automatiseren, frustratietolerantie, leren leren, leerstrategieën aanleren, doorzetten, enz. Daarom zou Spaans ook door een andere taal te kunnen vervangen worden.

Bij Spaans werken we met de methode Topklassers en Juan y Rosa. Deze methode is speciaal voor hoogbegaafde kinderen opgezet. De leerlingen werken hieruit op hun eigen tempo.

Bij Spaans wordt ook huiswerk meegegeven, vaak het leren van woordjes of het leren van een toets. Deze wordt ook becijferd.

6.5 Evaluatie

De plusgroepbegeleider maakt per week een kort verslag van de les deze wordt vastgelegd in Parnassys. De ouders worden op de hoogte gehouden via Parro. Daarnaast overlegt de plusgroepbegeleider regelmatig met de IB-er en groepsleerkracht.

6.6 Rapport

Leerlingen van de plusgroep krijgen een plusgroep rapport. Deze wordt bij het gewone rapport gevoegd. Op dit rapport wordt beschreven hoe en welke doelen de leerling behaald heeft.

7. Uitvoering: Bijsturen Evaluatie

7.1 Evaluatie op teamniveau

Deze evaluatie wordt gekoppeld aan de gangbare leerlingbespreking (groepskaart).

7.2 Evaluatie met plusgroepbegeleider

De plusgroepbegeleider koppelt regelmatig haar bevindingen terug aan de leerkracht en de IB-er. Leerkrachten melden dingen die van belang zijn voor het leerproces van de plusgroepleerling ook aan de plusgroepbegeleider.

7.3 Evaluatie met ouders

Tijdens de reguliere gespreksavonden wordt er met ouders de achterliggende periode geëvalueerd. De ouders en de leerkracht kunnen bij problemen de vragenlijst uit de module diagnostiek opnieuw invullen in de module evaluatie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vragenlijsten die zijn opgenomen in de module evaluatie (Evaluatie lange termijn ouders 4-6 maanden).

Aan het eind van het schooljaar wordt er een vragenformulier door ouders, leerkracht en plusgroepbegeleider ingevuld. Indien nodig wordt er een gesprek gepland met ouders, (leerkracht, plusgroepbegeleider) en IB-er.

7.4 Evaluatie met leerling

Korte termijn

Het is belangrijk om regelmatig te evalueren met de leerling, zodat de leerkracht zicht houdt op het leerproces van de leerling. De leerkracht voert korte gesprekjes met de leerling om overzicht te houden op de ontwikkeling van de leerdoelen en het welbevinden van de leerling. De plusklasbegeleider doet dit ook.

Lange termijn (*2x per schooljaar, voor het rapport*)

Groep 1-4: De leerkracht of de plusgroepleerkracht voert een gesprek met de leerling a.d.h.v. de leerling vragenlijst vanuit DHH.

Groep 5-8: Leerlingen vullen 2 x per jaar het evaluatieformulier in uit de module evaluatie (Evaluatie lange termijn 1-2x per schooljaar). Naar aanleiding van dit formulier voert de leerkracht of de plusklasleerkracht een gesprek met de leerling.

De leerling kan bij problemen vanaf groep 5, net als de ouders en de leerkracht, de leerling vragenlijst uit de module diagnostiek opnieuw invullen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vragenlijst die is opgenomen in de module evaluatie (Evaluatie lange termijn leerling 4-6 maanden).

8. Uitvoering: Eigenaarschap

8.1 algemeen

Het eigenaarschap ligt bij:

- De IB-er: toezien op uitvoer DHH
- De leerkracht: compacten en verrijken, invullen DHH,
- De plusklasbegeleider: uitvoeren van de plusklas

8.2 eigenaarschap IB-er

DHH

De IB-er/DHH-coördinator is verantwoordelijk voor:

- Interpreteren van de gegevens samen met de leerkracht
- Besluitvorming over het vervolgtraject
- Opstellen van een doorgaande lijn
- Schrijven van een eindverslag

8.3 eigenaarschap groepsleerkracht

DHH

De leerkracht is verantwoordelijk voor het invullen van de Quikscan en het kiezen van het vervolgtraject. De Quikscan wordt nabesproken met de DHH-specialist van SmdB 'het Visnet'.

De leerkracht is verantwoordelijk voor:

- Opstarten van de module signalering
- Verzamelen van de gegevens
- Interpreteren van de gegevens samen met de DHH-specialist
- Besluit over het vervolgtraject samen met de DHH-specialist

De leerkracht is verantwoordelijk voor:

- Opstarten van de module diagnostiek
- Verzamelen van de gegevens
- Interpreteren van de gegevens samen met de IB-er/DHH coördinator

Compacten/verrijken

De leerkracht is verantwoordelijk voor het compacten van de reguliere leerstof volgens de richtlijnen van DHH. De leerkracht ziet erop toe dat het verrijkingswerk door de leerlingen gedaan wordt en kijkt dit werk ook na. Daarnaast biedt de leerkracht op vastgestelde momenten mogelijkheid tot het stellen van vragen en het geven van uitleg.

8.4 eigenaarschap plusklasbegeleider

De plusklasbegeleider is verantwoordelijk voor de uitvoering van de plusklas. De plusklasbegeleider stelt een jaarplan op voor de uitvoering van de plusklas. Met de leerlingen worden persoonlijke doelen opgesteld die regelmatig geëvalueerd worden.

De plusklasbegeleider maakt na elke plusgroepbijeenkomst een kort verslag in Parnassys.

De plusklasbegeleider maakt 2x per jaar een plusgroeprapport per leerling.

8.5 advies m.b.t. eigenaarschap

Het zou goed zijn om een werkgroep hoogbegaafdheid op te richten. Deze kan zorgen dat er continuïteit is in de uitvoering van het meer- en hoogbegaafdenbeleid. Daarbij hebben dan meerdere mensen het overzicht wat er aan hoogbegaafdheidsbeleid wordt uitgevoerd. Dit is met name belangrijk voor de plusklas, die nu door één persoon gedaan wordt, maar niet makkelijk door iemand overgenomen kan worden. Dit is een punt om over na te denken.

Idealiter zou de werkgroep moeten bestaan uit de IB-er, leerkrachten van zowel onder-, midden-, als bovenbouw en de plusklasbegeleider.

De werkgroep kan de evaluatie van het hb-beleid op zich nemen en adviseren hoe het beter kan. Daarnaast wordt het hb-beleid op deze manier meer geformaliseerd en kunnen collega's beter aangesproken worden op de afspraken die binnen het beleid gemaakt zijn.

Het hb-beleid blijft zo ook 'in ontwikkeling' in plaats van een statisch document ergens in de kast.

8.6 uitwerking advies

Het beleidsplan wordt bewaakt en bijgewerkt door de werkgroep hoogbegaafdheid. De taken van deze werkgroep zijn:

- Evalueren en eventueel aanpassen van het beleidsplan
- Adviseren en ondersteunen van collega's
- Het bewaken van de borging en de continuïteit van het onderwijsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.
- Het op peil houden van de relevante kennis over hoogbegaafdheid bij collega's en zichzelf.

In de bouwvergadering kunnen vragen m.b.t. HB-beleid geïnventariseerd worden en antwoorden teruggegeven.

9. Uitvoering: Communicatie

9.1 algemeen

In onze communicatie over het uitvoeren van het meer- en hoogbegaafdenbeleid willen we open en transparant zijn. Communicatie is bij voorkeur tweerichtingsverkeer. We willen ouders informeren over hoe we ons beleid uitvoeren en ook luisteren naar de zorg van ouders en hun vragen beantwoorden. In ons beleid geven we ook onze grenzen aan wat we kunnen m.b.t. meer- en hoogbegaafdheidsonderwijs. Ditzelfde geldt voor het team, dat het beleid uit moet voeren. Ook hierin is communicatie erg belangrijk, zodat we van elkaar weten waar we mee bezig zijn, wat er goed gaat en wat er eventueel anders moet.

9.1 ouders

Contact met ouders loopt in eerste instantie via de groepsleerkracht. Deze zal de ouders informeren als hun kind in aanmerking komt voor het DHH-traject en de plusgroep. Als ouders vragen of zorgen hebben over hun kind is de groepsleerkracht ook het eerste aanspreekpunt.

9.2 leerkrachten

De leerkrachten delen hun zorgen/vragen/signalen in eerste instantie met de IB-er en z.s.m. daarna met de ouders. Vanuit een open houding wordt benoemd wat er gesignaleerd is en wat ouders hiervan (h)erkennen. De gewenste vervolgstappen worden in overleg met ouders genomen.

9.3 plusgroepbegeleider

Inhoudelijk communiceert de plusgroepbegeleider rechtstreeks met ouders en kinderen. Wanneer de plusgroepbegeleider contact heeft gehad met ouders, wordt de leerkracht hiervan op de hoogte gesteld. Wanneer de plusgroepbegeleider signalen opvangt betreffende het welbevinden, wordt dit gecommuniceerd met de leerkracht. De leerkracht is verantwoordelijk om dit met ouders te communiceren en koppelt dit terug naar de plusgroepbegeleider. De activiteiten van de plusgroep vermeldt de plusgroepbegeleider op de website.

9.4 IB-er

De IB-er regelt de communicatie en afspraken tussen de ambulante begeleiding en ouders. De IB-er is bij deze gesprekken aanwezig. Daarnaast faciliteert de IB-er de warme overdrachten met de nieuwe leerkracht en ouders, indien gewenst. Beleidsmatig communiceert de IB-er met ouders, altijd met medeweten van de leerkracht.

Bijlage 1 Vragenlijst kleuters

Geachte ouders,

Uw kind komt binnenkort bij ons op school. Voor sommige kinderen is het een vervolg op de peuterspeelzaal, maar voor anderen is het voor het eerst dat ze naar school gaan. Voor een leerkracht kan het heel handig en belangrijk zijn om bepaalde zaken van uw kind te weten. Ze geven ons een beeld van de beginsituatie van uw kind. Alle gegevens worden binnen school bewaard. Wilt u onderstaande vragen beantwoorden en aan ons geven op de eerste schooldag van uw kind? Bij voorbaat hartelijke dank.

Met vriendelijke groet,
Het team

Persoonsgegevens

Naam _____
Adres _____
Telefoon _____

Ontwikkeling:

Hoe verliep de ontwikkeling van uw kind t.a.v. :

Kruipen: _____

Lopen: _____

Praten (woordjes/zinnen): _____

Medisch:

1. Is er sprake van bijzondere ziekten, zo ja, wat moet de school daarvan weten?

2. Is er sprake van allergieën? Zo ja, welke? En op welke manier moet de school daar rekening mee houden? _____

3. Zijn er problemen met de functies van de zintuigen? (Denk aan oren, ogen, etc.)

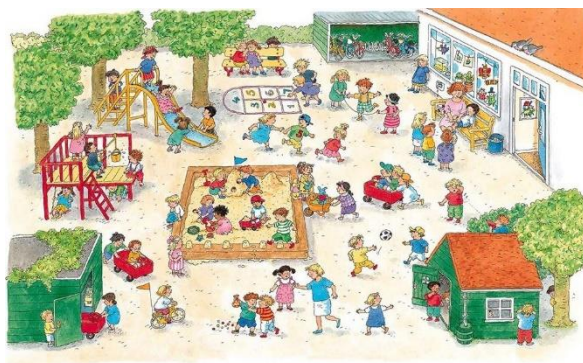
Sociale gegevens

1. Heeft uw kind vaak ruzie met leeftijdsgenootjes? _____

2. Komt uw kind op voor zijn/haar eigen belangen? _____

3. Heeft uw kind bepaalde vriendjes? _____

4. Hoe gaat uw kind met broertjes of zusjes om? _____

Persoonlijkheid

Welke kenmerken bezit uw kind? Streep door wat u niet bij uw kind vindt passen. Ik vind mijn kind:

Rustig	Gespannen
Druk	Ontspannen
Afwachtend	Agressief
Initiatiefrijk	Beweeglijk
Zelfstandig	Chaotisch
Afhankelijk	Faalangstig
Bazig	Gezellig
Geduldig	Voldoende zelfvertrouwen
Gauw boos	Nieuwsgierig
Star	Weetgierig
Flexibel/makkelijk	Belangstellend
Opgewekt	Koppig
Negatief	Impulsief
Aandacht vragend	Onbeheerst
Snel jaloers	Driftig
Snel ergens enthousiast voor	Van de hak op de tak
Geremd	Opdringerig
Zet zich ergens makkelijk overheen	Blijft lang met iets bezig
Spontaan	Interesse in letters/lezen
Interesse in hoeveelheden/getallen	Goed geheugen

Opvoedingsgegevens

1. Zijn er dingen in de opvoeding waar u regelmatig tegenaan loopt? _____

2. Zo ja, heeft u daar hulp bij gezocht? _____

3. Bij wie heeft u hulp gezocht? _____

Speel- en werkgedrag

1. Wat doet uw kind graag? _____

2. Speelt uw kind graag? _____

3. Waar speelt uw kind graag mee? _____
4. Tekent en knutselt uw kind ook? _____
5. Is uw kind links- of rechtshandig? _____
6. Kan uw kind langere tijd met dingen bezig zijn? _____
7. Kan uw kind ook met anderen samenspelen? _____

Taal- en denkontwikkeling

1. Is uw kind voor anderen goed verstaanbaar? _____
2. Als u zegt hoe iets moet, begrijpt uw kind dat dan ook vlot? _____
3. Kan uw kind zijn wensen en ervaringen onder woorden brengen? _____
4. Spreekt uw kind makkelijk met anderen? _____
6. Zijn er dingen die uw kind maar niet kan leren? Zo ja, welke? _____
7. Stottert uw kind? _____
8. Komt er dyslexie voor in uw familie? _____
9. Komt er hoogbegaafdheid voor in uw familie? _____

Bewegen

1. Kan uw kind een schaar hanteren? _____
2. Valt uw kind regelmatig? _____
3. Stoot uw kind vaak wat om? _____
4. Kan uw kind fietsen op een driewieler en goed sturen? _____

Redzaamheid

1. Kan uw kind zichzelf zelfstandig aankleden? _____
2. Kan uw kind zelfstandig naar het toilet? _____
3. Is uw kind overdag zindelijk? _____

Boekeninteresse

1. Heeft uw kind interesse voor boeken? _____
2. Kan uw kind rustig met u een boek bekijken? _____
3. Kan uw kind luisteren tijdens het voorlezen? _____

Schoolbeleven

1. Heeft uw kind zin om naar school te gaan? _____
 2. Heeft uw kind de peuterspeelzaal bezocht en hoe ging dat? _____
-

Verwachtingen

1. Denkt u dat uw kind scheidingsangst zal vertonen? _____

2. Heeft u nog aanvullende gegevens over uw kind? _____

Bijlage 2 Menstekening Goodenough

Materiaal: potlood en ongelinieerd papier

Opdracht: “Tekenen eens een mannetje (mens, niet vragen jezelf te tekenen) voor mij zo goed als je kunt. Je hebt er alle tijd voor. Doe flink je best.”

Wenken voor de proefleider:

Geef geen suggesties of hulp

Op vragen antwoorden: “Doe het maar zoals het je het beste lijkt!” Hoogstens een geremd kind aanmoedigt, maar verder niet gaan.

Wanneer een kind aangeeft klaar te zijn neemt men het papier met de tekening weg.

Aanwijzingen voor het nakijken:

Voor ieder element van de tekening geeft men 1 punt tot een maximum van 52 punten. Halve punten worden niet gegeven.

1		Hoofd	1
2		Beide benen of één en profiel	1
3		Beide armen. De vingers alleen zijn niet voldoende, behalve wanneer er tussen deze en het lichaam een ruimte is vrijgelaten	1
4	a	Romp, hetzij als een enkele lijn of in twee dimensies	1
	b	Lengte van de romp groter van afmeting dan de breedte	1
	c	Schouders duidelijk aangegeven	1
5	a	Armen en benen aan een willekeurig punt van de romp of aan hals bevestigd	1
	b	Armen en benen op de juiste hoogte van de romp bevestigd	1
6	a	Hals	1
	b	De omtrek van de hals vormt een voortzetting van die van hoofd, romp of beide armen	1
7	a	Een of beide ogen	1
	b	Neus	1
	c	Mond	1
	d	Neus en mond	1
	e	Neusgaten	1
8	a	Haren	1

	b	Haren beter weergegeven dan door een verbreding van het hoofd of een golvende lijn	1
9	a	Aanduiding van de kleren (knoop of hoed)	1
	B	Twee ondoorzichtige kledingstukken (hoed en broek bijvoorbeeld)	1
	C	Volledige ondoorzichtige kleding (mauwen, broekrand)	1
	D	Vier duidelijk te onderscheiden kledingstukken (hoed, broek, schoenen, vest, das)	1
10	A	Vak- of uniformkleding zonder fouten	1
	B	Vingers aan beide handen of aan de zichtbare hand	1
	C	De verhouding tussen de lengte en breedte van de vingers is juist. De vingers wijken niet uiteen	1
	D	De duim is van de overige vingers te onderscheiden door stand en lengte	1
11	A	Een of meer gewrichten van de armen aangegeven	1
	B	Een of meer gewrichten van de benen aangegeven	1
12	A	Afmeting van het hoofd niet groter dan de helft en niet kleiner dan 1/10 van de romp	1
	B	Lengte van de armen niet tot aan de knieën reikend	1
	C	Lengte van de benen niet kleiner dan die van de romp en niet groter dan tweemaal de lengte van de romp	1
	D	De lengte van de voeten is groter dan de hoogte. Zij bedraagt minder dan 1/3 van de lengte van het been en meer dan 1/10 van de totale lengte van het been	1
	E	Beide benen en armen hebben twee dimensies	1
13		Hiel	1
14	A	Uitdrukking van de motorische coördinatie in de lijnen van de omtrek	1
	B	Idem in die van de gewrichten	1
	C	Idem in die van de omtrek van het hoofd	1
	D	Idem in die van de omtrek van de romp	1
	E	Idem in de omtrek van benen en armen	1
	F	Idem in de symmetrie van het gelaat	1

15	A	Oren	1
	B	Juiste stand en afmeting van de oren	1
16	A	Details van de ogen. Wenkbrauwen, oogharen of beide	1
	B	Pupillen aangegeven	1
	C	Afmetingen van de ogen. Lengte groter dan hoogte	1
	D	De blikrichting van het oog komt in de plaatsing van de pupil in het en profile weergegeven gelaat of in de vorm van het oog (cirkelsector) uit	1
17	A	Kin en voorhoofd aangegeven	1
	B	Kin duidelijk van de onderlip gescheiden	1
18	A	Hoofd, romp en voeten en profile. Eén fout wordt door de vingers gezien	1
	B	Foutloos profiel	1

Het aantal punten, dat door optelling is verkregen, wordt vergeleken met de onderstaande puntenschaal, waarin voor iedere leeftijd het vereiste puntental is aangegeven.

(Van Florence L. Goodenough: Van Krevelen, 1953, blz. 20-22)

Evenals bij gebruikelijke intelligentietests verkrijgt men het intelligentiequotiënt (I.Q.) door de met het behaalde aantal punten overeenkomende leeftijd (verstandelijke leeftijd) door de werkelijke leeftijd te delen.

Puntenschaal

Leeftijd	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Punten	2	6	10	14	18	22	26	30	34	38	42

Bijlage 3: levelboxen

Inhoud levelbox groep 1/2

Plustaak rekenen	Taal en lezen
1x handleiding 2	Plustaak taal en lezen
1x antwoordenboek 2	1x handleiding 2/3
4x werkboek 2	1x antwoordenboek 2/3
1x handleiding 2/3	2x werkboek 2/3 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek 2/3	
4x werkboek 2/3 (taak 1 t/m 12)	

Spelletjes:

Rush hour, Pinguin on Ice,
leesboekjes

Inhoud levelbox groep 3

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 2/3
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 2/3
1x tipboek	2x werkboek 2/3 (taak 17 t/m 32)
Rekentijger	1x handleiding 3/4
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 3/4
4x werkboek A	2x werkboek 3/4 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	
Plustaak rekenen	
1x handleiding 2/3	
1x antwoordenboek 2/3	
4x werkboek 2/3 (taak 13 t/m 24)	
1x handleiding 3	
1x antwoordenboek 3	
4x werkboek 3	
1x handleiding 3/4	
1x antwoordenboek 3/4	
4x werkboek 3/4 (taak 1 t/m 16)	

Inhoud levelbox groep 4

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 3/4
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 3/4
1x tipboek	2x werkboek 3/4 (taak 17 t/m 32)
Rekentijsger	1x handleiding 4/5
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 4/5
4x werkboek A	2x werkboek 4/5 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	
Plustaak rekenen	
1x handleiding 3/4	
1x antwoordenboek 3/4	
4x werkboek 3/4 (taak 17 t/m 32)	
1x handleiding 4	
1x antwoordenboek 4	
4x werkboek 4	
1x handleiding 4/5	
1x antwoordenboek 4/5	
4x werkboek 4/5 (taak 1 t/m 16)	

Inhoud levelbox groep 5

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 4/5
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 4/5
1x tipboek	2x werkboek 4/5 (taak 17 t/m 32)
Rekentijsger	1x handleiding 5/6
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 5/6
4x werkboek A	2x werkboek 5/6 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	
Plustaak rekenen	
1x handleiding 4/5	
1x antwoordenboek 4/5	
4x werkboek 4/5 (taak 17 t/m 32)	
1x handleiding 5	
1x antwoordenboek 5	

4x werkboek 5	
1x handleiding 5/6	
1x antwoordenboek 5/6	
4x werkboek 5/6 (taak 1 t/m 16)	

Inhoud levelbox groep 6

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 5/6
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 5/6
1x tipboek	2x werkboek 5/6 (taak 17 t/m 32)
Rekentijger	1x handleiding 6/7
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 6/7
4x werkboek A	2x werkboek 6/7 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	
Plustaak rekenen	
1x handleiding 5/6	
1x antwoordenboek 5/6	
4x werkboek 5/6 (taak 17 t/m 32)	
1x handleiding 6	
1x antwoordenboek 6	
4x werkboek 6	
1x handleiding 6/7	
1x antwoordenboek 6/7	
4x werkboek 6/7 (taak 1 t/m 16)	

Inhoud levelbox groep 7

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 6/7
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 6/7
1x tipboek	2x werkboek 6/7 (taak 17 t/m 32)
Rekentijger	1x handleiding 7/8
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 7/8
4x werkboek A	2x werkboek 7/8 (taak 1 t/m 16)
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	

Plustaak rekenen	
1x handleiding 6/7	
1x antwoordenboek 6/7	
4x werkboek 6/7 (taak 17 t/m 32)	
1x handleiding 7	
1x antwoordenboek 7	
4x werkboek 7	
1x handleiding 7/8	
1x antwoordenboek 7/8	
4x werkboek 7/8 (taak 1 t/m 16)	

Inhoud levelbox groep 8

Rekenen	Taal en lezen
Kien	Plustaak taal en lezen
1x map	1x handleiding 7/8
1x antwoordenboek	1x antwoordenboek 7/8
1x tipboek	2x werkboek 7/8 (taak 17 t/m 32)
Rekentijger	1x handleiding 8+
1x antwoordenboek A	1x antwoordenboek 8+
4x werkboek A	2x werkboek 8+
1x antwoordenboek B	
4x werkboek B	
Plustaak rekenen	
1x handleiding 7/8	
1x antwoordenboek 7/8	
4x werkboek 7/8 (taak 17 t/m 32)	
1x handleiding 8	
1x antwoordenboek 8	
4x werkboek 8	
1x handleiding 8+	
1x antwoordenboek 8+	
4x werkboek 8+	

Bijlage 4 Doelen-vaardighedenlijst SLO (plusgroep)

VERSIE 2010

Werkhouding	Werken volgens plan	Manieren van leren
<p>Ik geef aan wat ik wil leren en waaraan ik wil werken</p> <p>Ik zet me in voor taken die ik moet uitvoeren</p> <p>Ik zet door wanneer iets niet direct lukt</p> <p>Ik houd mijn aandacht er goed bij als dat nodig is</p> <p>Ik werk zelfstandig als dat nodig is</p> <p>Ik zorg dat mijn werk er netjes en verzorgd uitziet</p> <p>Ik vraag op tijd hulp als ik ergens zelf niet uit kom</p> <p>Ik waardeer het leerproces ook als het resultaat tegenvalt</p>	<p>Ik formuleer leerdoelen voor mezelf</p> <p>Ik verken een onderwerp voor ik ermee aan de slag ga</p> <p>Ik weet welke stappen ik moet zetten en hoe ik deze moet uitvoeren</p> <p>Ik zorg dat ik het belangrijkste af heb voor de tijd om is</p> <p>Ik houd me aan mijn planning en stel deze bij als dat nodig is</p> <p>Ik kijk achteraf of mijn planning goed was en wat beter kan</p>	<p>Ik weet welke manieren van leren er zijn en welke manier mijn voorkeur heeft</p> <p>Ik zet de meest geschikte manier van leren in</p> <p>Ik verzamel geschikte informatie op verschillende manieren</p> <p>Ik bewaar informatie om het later te kunnen gebruiken</p> <p>Ik laat zien wat ik geleerd heb</p> <p>Ik licht mijn antwoorden toe en laat zo zien dat ik het begrijp</p> <p>Ik controleer of mijn leervraag voldoende beantwoord is</p>

Analytisch denken	Creatief denken	Kritisch denken
<p>Ik herken verschillen en overeenkomsten tussen dingen</p> <p>Ik zie het verband tussen waardoor iets komt (de oorzaak) en het gevolg ervan</p> <p>Ik zie de relatie tussen verschillende onderdelen binnen het grote geheel</p> <p>Ik maak ingewikkelde problemen gemakkelijker door ze op te delen in kleinere problemen</p>	<p>Ik ontdek nieuwe vragen of problemen</p> <p>Ik bedenk meerdere oplossingen voor een vraag of probleem</p> <p>Ik bedenk originele oplossingen voor een vraag of probleem</p> <p>Ik bedenk hoe ik bestaande ideeën in een nieuwe situatie kan toepassen</p> <p>Ik zet ideeën om in praktische oplossingen</p> <p>Ik neem afstand van een probleem om het even op me in te laten werken</p>	<p>Ik ga na of mijn veronderstellingen kloppen</p> <p>Ik controleer of nieuwe informatie klopt en overeenkomt met informatie die ik al heb</p> <p>Ik onderscheid feiten van meningen en betrouwbare van niet betrouwbare bronnen</p> <p>Ik neem bij het vormen van mijn mening verschillende perspectieven mee</p> <p>Ik gebruik criteria om een mening te vormen</p> <p>Ik onderbouw mijn mening met argumenten</p> <p>Ik vraag door tot ik het echt begrijp</p>

		Ik kies uit verschillende oplossingen de meest geschikte
--	--	--

Leren leren

Leren denken

Leren leven

Inzicht in jezelf	Omgaan met anderen
Ik ben trots op mijzelf en mijn werk	Ik blijf mijzelf in een groep: anderen kunnen aan mij zien en van mij horen wat ik ergens van vind en hoe ik me voel
Ik weet waar ik goed en minder goed in ben	Ik houd rekening met de regels die voor de groep belangrijk zijn
Ik maak gebruik van mijn sterke kanten en blijf ook werken aan dat waar ik minder goed in ben	Ik werk samen met anderen als we samen meer kunnen bereiken dan alleen
Ik doe de dingen zo goed mogelijk maar stel mijn eisen/doelen niet té hoog	Ik maak anderen enthousiast om samen ergens een succes van te maken
Ik vind het niet erg als ik niet meteen weet hoe iets moet of als iets niet meteen lukt	Ik verdeel de taken samen met anderen op een manier die voor iedereen goed werkt
Ik ga goed om met kritiek en flexibel met tegenslagen en begrijp dat ik hier iets van kan leren	Ik ben in staat in samenwerking met anderen verschillende rollen en taken te vervullen
Ik weet wat ik wil en kies daar ook voor	Ik zie en begrijp goed hoe anderen ergens tegenaan kijken vanuit hun beleving
	Ik luister goed naar de ideeën van anderen en verdedig mijn eigen ideeën
	Ik geef kritiek op een manier zodat de ander er ook iets aan heeft
	Ik presenteer de resultaten van mijn werk aan anderen op een manier die past bij mij én bij het doel van dat moment

--	--

Uitleg DVL: DOELEN EN VAARDIGHEDEN LIJST - VERSIE 2010

Op veel basisscholen wordt gewerkt aan het vormgeven van verrijkingsonderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen, bijvoorbeeld in verrijkingsgroepen. Met de DVL: Doelen en Vaardigheden Lijst wil SLO scholen een handreiking bieden betreffende de vormgeving van het verrijkingsonderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen.

De in deze lijst genoemde doelen laten op hoofdlijnen zien waar het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen zich op zou moeten richten. De doelen in deze lijst zijn daarom geordend in drie domeinen: leren leren, leren denken en leren (voor het) leven. De beschreven doelen zijn verschillend van gewicht. Ze zijn niet van vergelijkbaar niveau, maar wel allemaal belangrijk. Het werken aan doelen op al deze domeinen waarborgt een breed onderwijsaanbod waarmee recht wordt gedaan aan de specifieke leerbehoeften van (hoog)begaafde leerlingen.

Bij het **LEREN LEREN** gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden die wezenlijk zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. In dat proces zijn taakgerichtheid, doorzettingsvermogen en motivatie (kortom een goede **werkhouding**) van groot belang. In feite draait het hier om een drang tot permanent verder willen leren en ook plezier beleven aan het leren van nieuwe dingen. Daarbij is het uiteraard belangrijk dat je leerdoelen voor jezelf kunt formuleren en in staat bent een goede werkverdeling te maken in de tijd (kunt **werken volgens plan**) maar ook dat je in staat bent verschillende leerstrategieën (**manieren van leren**) in te zetten om informatie te verwerven en op te slaan, zodat later getoond kan worden wat geleerd is. Ook het kunnen reflecteren op het eigen leergedrag is van wezenlijk belang, want er valt zo ontzettend veel te leren, ook (of juist) als het niet helemaal zo gegaan is als je had verwacht.

Bij het **LEREN DENKEN** gaat het om het ontwikkelen van en reflecteren op hogere denkvaardigheden. Hierbij gaat het om verschillende typen hogere denkvaardigheden, zoals het **analytisch denken** (waarbij het onder andere draait om het bepalen van de verhoudingen van verschillende delen ten opzichte van elkaar of ten opzichte van het grotere geheel), het **creatief denken** (waarbij het flexibel kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden vraagt om een grote vindingrijkheid bij het ontdekken van nieuwe problemen en het oplossen ervan) en het **kritisch**

denken (waarbij het onder andere gaat om het controleren van veronderstellingen en informatie, het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen van die mening met argumenten en het kiezen van de meest geschikte oplossing).

Bij het **LEREN (VOOR HET) LEVEN** gaat het om het ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op het intra persoonlijke en interpersoonlijke gebied. **Inzicht in jezelf** vormt de basis voor het leren (voor het) leven. Een positief zelfconcept, weten wat je sterke en minder sterke kanten zijn en daar op een goede manier mee om kunnen gaan (door bijvoorbeeld gepaste doelen te stellen, opbouwende kritiek en de consequenties van je keuzes te accepteren) zijn voorwaarden om jezelf in de tijd te kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast leidt een beter inzicht in jezelf tot een betere communicatie en meer bevredigende relaties met anderen. Goed kunnen **omgaan met anderen** betekent namelijk niet alleen dat je kunt leren van en met anderen, maar vooral ook dat je beseft welke rol je daar zelf in vervult en op welke manier het mogelijk is jezelf te blijven en dat te doen wat bij je past.

De omschreven doelen zijn alle lange termijn doelen. Het zijn dus streefdoelen, die niet in één les of leeractiviteit gehaald kunnen worden. Wel zou het zo moeten zijn, dat elke les of leeractiviteit een bijdrage levert aan de verdere ontwikkeling van één of een combinatie van deze doelen. Het zijn ankerpunten die leerkrachten houvast bieden bij het maken van inhoudelijke keuzen en uitwerkingen. Dergelijke lange termijn doelen gaan uit van een cyclisch niveau, wat betekent dat over alle leerjaren heen aan dezelfde doelen en vaardigheden wordt gewerkt. De opbouw zit hem meer in de complexiteit van inhouden en activiteiten (die worden moeilijker en abstracter) en in de mate van sturing door de leerling zelf (de leerling wordt steeds meer zelf verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces).

Lange termijn doelen zijn vaak te algemeen, te vaag, te weinig operationeel en te weinig bruikbaar om daaruit leeractiviteiten voor (hoog)begaafden af te leiden. Wanneer doelen concreter geformuleerd worden ontstaat er duidelijkheid voor de leerkracht en de leerlingen, wordt er gericht lesgegeven, kan er beter begeleid worden en kan er beter geëvalueerd worden. Vandaar dat in de DVL de algemene lange termijn doelen vertaald zijn in meer concrete, zo mogelijk observeerbare leerling gedragingen.

Het zo concreet formuleren van deze subdoelen vormt een risico: de ruimte voor eigen ideeën van de leerlingen en leerkrachten in het onderwijs zou wel eens zeer krap kunnen worden. Daarmee zou het onderwijs kunnen versralen. Originaliteit, inspelen op onverwachte gebeurtenissen en levensecht onderwijs konden er wel eens onmogelijk door worden. Door het gezamenlijk (door leerkracht en leerling) formuleren van doelen en het in gezamenlijk overleg met alle betrokkenen tijdig evalueren en bijstellen van deze doelen is het mogelijk dit risico te vermijden. Bij de DVL worden daarom enkele handreikingen geboden ter ondersteuning van dit proces.

Bijlage 5: standaard mail ouders

Beste,

Binnen school werken wij met DHH (Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid). In groep 1, 3 en 5 wordt een vragenlijst in gevuld, waarbij uw zoon/dochter kenmerken vertoont van begaafdheid. Daarom heeft de leerkracht een aanvullende vragenlijst ingevuld. Om een compleet beeld te krijgen van uw zoon/dochter willen wij u vragen om de oudervragenlijst in te vullen. Daarna kunnen wij verder kijken of uw zoon/dochter extra uitdaging nodig heeft op bepaalde vakgebieden. Hierbij ontvangt u gegevens waarmee u de oudervragenlijst binnen DHH-PO kunt invullen. Wanneer de directe link niet werkt, vul dan de inlogcode in.

Directe link: [webadres]

Inlogcode: [wachtwoord]

Met vriendelijke groet,

Juf

Bijlage 6 Evaluatie met leerling op lange termijn Versie 1

Groep 1 - 4

1. Vind je het leuk in de klas? Wat wel/niet?

2. Vind je het andere werk moeilijker dan het gewone werk? (geef dit aan per vak)

3. Vind je het andere werk leuker of minder leuk dan het gewone werk? (geef dit aan per vak)

4. Wat vind je dat er goed gaat met het werk?

5. Wat vind je dat er op dit moment minder goed gaat bij het werken?

6. Vind je dat de juf je genoeg helpt bij het andere werk?

8. Zijn er dingen die je anders zou willen bij de dingen die je moet doen op school?

Groep 5 - 8

1. Voor welke vakken mag je minder doen dan de andere leerlingen?

2. Welk ander/extra/uitdagend werk moet je in plaats daarvan doen?

3. Wat voor soort opdrachten zou je graag willen bij de zaakvakken (ak, gs, natuur enz)?

4. Wat vind je dat er op dit moment goed gaat bij het werken met het extra/uitdagende werk en wat kan er beter?

Goed: _____

Beter: _____

5. Wat gaat er goed en wat kan er beter aan het werken met de weektaak?

Goed: _____

Beter: _____

6. Vind je dat je voldoende begeleiding krijgt bij extra/andere werk?

7. Wat vind je goed gaan in de plusklas en wat kan er beter?

Goed: _____

Beter: _____

8. Wat zou je anders willen op school?

9. Wat zou je willen leren in de plusklas?

Uit dhh protocol 5.9 Pedagogische begeleiding

Uitgangspunten

Naast de didactische aanpassingen hebben begaafde leerlingen ook behoefte aan begeleiding van de leerkracht, vooral als ze niet optimaal functioneren. Het gaat hier niet om gediagnosticeerde problematiek, zoals gedragsproblematiek of leerstoornissen. Wanneer er sprake is van gediagnosticeerde problematiek wordt, eventueel in overleg met een externe deskundige, een individueel handlingsplan of OPP opgesteld.

Aandachtspunten diagnostiek

Bij het vermoeden van begaafdheid en bijkomende problematiek wordt geadviseerd rechtstreeks naar de module diagnostiek te gaan. Via de vragenlijst die door ouders en leerkracht is ingevuld in de diagnostiekfase kan bekeken worden op welke onderdelen zich eventueel problemen voordoen. Mocht er onvoldoende duidelijkheid zijn over de aard van de problematiek, dan zal in veel gevallen extern onderzoek wenselijk zijn.

Aandachtspunten begeleiding

Voor de begeleiding van leerlingen maken we gebruik van:

Handelingsuggesties DHH (module Leerlingbegeleiding)

Educatieve behoeften DHH (module Leerlingbegeleiding)

Interne middelen (concentratieoefeningen, mindsetoefenboek)

Mocht er na enige tijd geen verbetering optreden in het functioneren van de leerling, dan is het wenselijk om een extern deskundige te raadplegen.

5.10 Onderpresteerders

Eigenschappen van onderpresteren

<p>Positief:</p> <p>Begrijpt en onthoudt moeilijke informatie wanneer het wel geïnteresseerd is.</p> <p>Leest veel of verzamelt in zijn vrije tijd op andere manieren veel informatie.</p> <p>Presteert significant beter op mondelinge dan op schriftelijke overhoringen.</p> <p>Kent veel feiten en heeft een grote algemene ontwikkeling.</p> <p>Komt goed uit de verf bij individueel onderwijs op maat.</p> <p>Is creatief en heeft een levendige verbeelding.</p>	<p>Negatief:</p> <p>Presteert op school redelijk tot slecht (soms alleen onder het eigen niveau).</p> <p>Heeft zijn huiswerk niet af of slecht gemaakt.</p> <p>Is vaak ontevreden over zijn eigen prestatie.</p> <p>Heeft een hekel aan automatiseren.</p> <p>Vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken.</p> <p>Heeft minderwaardigheidsgevoelens, kan wantrouwend of onverschillig zijn.</p> <p>Doet niet graag mee aan groepsactiviteiten, heeft het gevoel dat niemand hem mag.</p>
--	--

<p>Ontwikkelt thuis op eigen initiatief allerlei activiteiten.</p> <p>Heeft een brede belangstelling en vindt het leuk om dingen te onderzoeken.</p> <p>Is gevoelig.</p>	<p>Is minder populair bij leeftijdsgenootjes. Zoekt vrienden onder gelijkgestemden.</p> <p>Doelen worden door het kind te hoog gekozen zodat falen hieraan geweten kan worden.</p> <p>Is snel afgeleid en impulsief.</p> <p>Staat afwijzend of onverschillig tegenover de school.</p> <p>Wil niet geholpen worden, wil zelfstandig zijn.</p> <p>Neemt geen verantwoordelijkheid voor zijn eigen daden of wijt mislukken aan anderen.</p> <p>Verzet zich tegen autoriteit.</p>
--	---

Definitie

We spreken van onderpresteren bij begaafde leerlingen, wanneer leerlingen minder presteren dan op grond van hun cognitieve mogelijkheden verwacht mag worden, zonder dat er sprake is van bijkomende problematiek zoals gedrags- en of leerproblematiek.

Zie bijlage 10.

Aandachtspunten diagnostiek

Groot verschil tussen leereigenschappen en persoonskenmerken.

Didactische voorsprong ondanks matige resultaten op huidig niveau. Hier kun je achter komen door een leerling door te toetsen. Scoort een leerling op moeilijkere toetsen hetzelfde of beter, dan presteert hij/zij onder.

Conclusie bij factor onderpresteren binnen DHH.

Bij leerlingen waarvan het vermoeden bestaat dat ze onderpresteren wordt de signalering overgeslagen en wordt direct de module diagnostiek uit het DHH doorlopen. Is er daarna nog onvoldoende duidelijkheid over de begaafdheid van de leerling, dan is extern onderzoek wenselijk.

Aandachtspunten begeleiding

Bij leerlingen die onderpresteren is het belangrijk om in het handelingsplan aandacht te geven aan zowel de didactische aspecten (aangepast leerstofaanbod) als de pedagogische aspecten (aandachtspunten in de begeleiding).

Aandachtspunten in de begeleiding: eisen stellen aan de hoeveelheid werk, eisen stellen aan de kwaliteit van het werk, aandacht voor motivatie en aandacht voor werk- en leer strategieën.